NORAKSTS
Lieta Nr.A42632308
SKA–773/2010

S P R I E D U M S

Rīgā 2010.gada 28.oktobrī

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments šādā sastāvā:

tiesas sēdes priekšsēdētājs senators J.Neimanis
senators A.Guļāns
senatore R.Vīduša

atbildētājas Rīgas pašvaldības pusē pieaicinātās iestādes – Rīgas domes pārstāvei *E.L.*,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz *L.O.* un *M.O.* pieteikumu par Rīgas domes Personu dzīvesvietas reģistrācijas komisijas 2008.gada 30.jūnija lēmuma atcelšanu, sakarā ar *L.O.* un *M.O.* kasācijas sūdzību par Administratīvās apgabaltiesas 2010.gada 24.maija spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Pieteicējas *L.O.* un viņas meita *M.O.* bija deklarētas sava vīra un tēva dzīvoklī, pamatojoties uz noslēgto laulību un radniecību. Pieteicējas vīrs un meitas tēvs iesniedza iesniegumu Rīgas domes Personu dzīvesvietas reģistrācijas komisijai, kurā lūdza anulēt ziņas par deklarēto dzīvesvietu līdzpieteicējām, jo minētās personas tur vairs nedzīvo, tiesā ir iesniegta prasība par laulības šķiršanu, dzīvoklis ir laulātā atsevišķa manta, tas ir pārdots, un pašreizējā līdzpieteicēju dzīvesvieta nav zināma.

[2] Ar Rīgas domes Personu dzīvesvietas reģistrācijas komisijas 2008.gada 30.jūnija lēmumu tika anulētas ziņas par līdzpieteicēju deklarēto dzīvesvietu, jo viņām zudis tiesiskais pamats dzīvesvietas deklarācijai.

[3] Līdzpieteicējas iesniedza pieteikumu par administratīvā akta atcelšanu.

[4] Ar Administratīvās rajona tiesas 2009.gada 23.aprīļa spriedumu pieteicēju pieteikums apmierināts, bet ar Administratīvās apgabaltiesas 2010.gada 24.maija spriedumu pieteikums noraidīts. Tiesa atzinusi, ka dzīvoklis, kurā bija deklarētas pieteicējas, bija laulātā atsevišķa manta, kura tagad ir pārdota un līdzpieteicējas tur faktiski neatrodas. Zemesgrāmatā nav ierakstu par līdzpieteicēju lietošanas vai īpašuma tiesībām uz dzīvokli, tādēļ ir zudis tiesiskais pamats līdzpieteicēju dzīvesvietas deklarācijai minētajā adresē. Dzīvoklis bija laulātā īpašumā un, nomainot dzīvokļa atslēgas, viņš aprobežojis līdzpieteicēju tiesības dzīvokli lietot. Normas, kas nosaka īrnieka ģimenes locekļu tiesības un pienākumus, konkrētajā gadījumā nav piemērojamas, jo laulātais nebija īrnieks likuma „Par dzīvojamo telpu īri" izpratnē.

[5] Līdzpieteicējas iesniegušas kasācijas sūdzību. Kasācijas sūdzībā līdzpieteicējas norāda, ka tiesa nepareizi piemērojusi Dzīvesvietas deklarēšanas likuma 12.panta pirmās daļas 2.punktu, jo jautājums, vai līdzpieteicējām ir tiesisks pamats dzīvot deklarētajā dzīvesvietā, ir risināms civilprocesuālā kārtībā. Tiesas paskaidrojums, ka ziņu anulēšanas pamatā bija pieteicējas laulātā kā dzīvokļa īpašnieka gribas izteikums, ir pretrunā ar lietas apstākļiem, jo tajā brīdī dzīvokļa īpašniece jau bija viņa māte. Lietā trūkst dzīvokļa īpašnieces iesnieguma. Un arī pēc īpašuma pārreģistrācijas ir pamats deklarēties šajā dzīvesvietā.

[6] Atbildētāja sniegusi paskaidrojumu par kasācijas sūdzību, kurā norāda, ka tiesas spriedums ir pareizs.

[7] Uz tiesas sēdi līdzpieteicējas un trešās personas nebija ieradušās. Senāts nolēma izskatīt lietu bez viņu klātbūtnes, jo par tiesas sēdes laiku un vietu paziņots. Atbildētājas pārstāve kasācijas sūdzību lūdza noraidīt.

Motīvu daļa

[8] Saskaņā ar Dzīvesvietas deklarēšanas likuma 12.panta pirmās daļas 2.punktu ziņas par deklarēto dzīvesvietu anulē, ja attiecīgajai personai nav tiesiska pamata dzīvot deklarētajā dzīvesvietā. Saskaņā ar likuma 3.panta otro daļu tiesisks pamats apmesties uz dzīvi noteiktā nekustamā īpašumā ir šādos gadījumos:

1) tai pieder šis nekustamais īpašums;

2) tā īrē vai nomā nekustamo īpašumu;

3) tā ieguvusi nekustamā īpašuma lietošanas tiesības uz laulības, radniecības, svainības pamata;

4) tā ieguvusi nekustamā īpašuma lietošanas tiesības uz cita likumiska vai līgumiska pamata.

[9] Laulātā un viņu bērnu dzīvesvietas deklarēšanas pamats otra laulātā atsevišķā īpašumā esošā vai kopējā mantā ietilpstošā dzīvoklī ir laulība, jo saskaņā ar Civillikuma 84.pantu laulība rada vīram un sievai pienākumu kopā dzīvot. Savukārt bērns ir vecāku aizgādībā, kas nozīmē arī vecāku tiesības noteikt viņa dzīvesvietu (Civillikuma 177.pants). Tomēr laulība un aizgādība pār bērnu pati par sevi nav uzlūkojama atrauti no laulātā un vecāka tiesībām uz nekustamo īpašumu. Ja laulātais (vecāks) zaudē tiesības dzīvot savā nekustamajā īpašumā, tad laulības un aizgādības attiecības nedod tiesības turpināt dzīvot nu jau svešā nekustamajā īpašumā laulātajai un bērnam. Tādējādi apelācijas instances tiesa pareizi atzinusi, ka līdzpieteicējām bija zudis tiesiskais pamats dzīvot nekustamajā īpašumā (deklarētajā dzīvesvietā).

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 348.panta 1.punktu un 351.pantu, Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments

n o s p r i e d a

Atstāt negrozītu Administratīvās apgabaltiesas 2010.gada 24.maija spriedumu, bet *L.O.* un *M.O.* kasācijas sūdzību noraidīt.

Spriedums nav pārsūdzams.

Tiesas sēdes priekšsēdētājs senators *(paraksts)* J.Neimanis

Senators *(paraksts)* A.Guļāns

Senatore *(paraksts)* R.Vīduša

NORAKSTS PAREIZS

Senators J.Neimanis

Rīgā 2010.gada 28.oktobrī